

ZROZUMIEĆ
POLITYKĘ
UNII EUROPEJSKIEJ

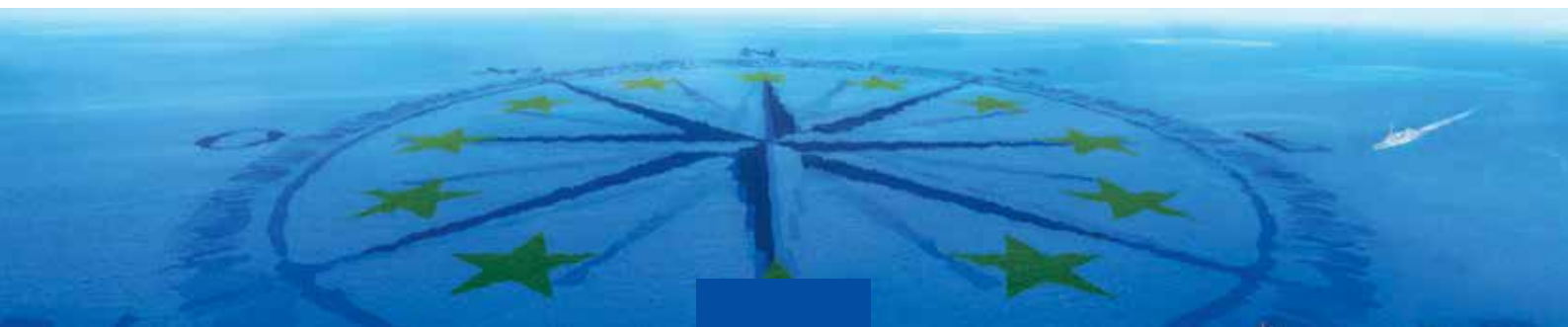
Zabezpieczyć
przyszłość
naszych mórz,
stworzyć nowy
dobrobyt

Komisja
Europejska

Gospodarka morska i rybołówstwo

Jeżeli chodzi o zarządzanie morzami
i oceanami, musimy być inteligentni;
bardziej inteligentni niż kiedykolwiek.

ZROZUMIEĆ POLITYKĘ UNII EUROPEJSKIEJ

Ta publikacja jest częścią serii wydawniczej poświęconej działaniom, jakie podejmuje Unia w różnych obszarach, powodom ich podejmowania i osiąganym wynikom.

Publikacje z tej serii można znaleźć na stronie:

http://europa.eu/pol/index_en.htm

<http://europa.eu/!ud99qu>

Jak działa Unia Europejska
Europa w 12 lekcjach
„Europa 2020” – europejska strategia
na rzecz wzrostu gospodarczego
Założyciele Unii Europejskiej

Agenda cyfrowa
Badania i innowacje
Bankowość i finanse
Bezpieczeństwo żywności
Budżet
Cła
Działania w dziedzinie klimatu
Energia
Gospodarka morską i rybołówstwo ✕
Granice i bezpieczeństwo
Handel
Konkurencyjność
Konsumenci
Kształcenie, szkolenie, młodzież i sport
Kultura i sektor audiowizualny
Migracja i azyl
Opodatkowanie
Polityka regionalna
Pomoc humanitarna i ochrona ludności
Przedsiębiorstwa
Rolnictwo
Rozszerzenie
Rynek wewnętrzny
Sprawiedliwość, prawa podstawowe i równość
Sprawy zagraniczne i polityka bezpieczeństwa
Środowisko
Transport
Unia gospodarcza i walutowa oraz euro
Współpraca międzynarodowa i rozwój
Zatrudnienie i sprawy społeczne
Zdrowie publiczne
Zwalczanie nadużyć finansowych

SPIS TREŚCI

Inteligentna gospodarka morską to trwała gospodarka morską	3
Kontekst	4
Czym zajmuje się UE	6
Perspektywy	10
Więcej informacji	12

Zrozumieć politykę Unii Europejskiej – Gospodarka morską i rybołówstwo

Komisja Europejska
Dyrekcja Generalna ds. Komunikacji Społecznej
Dział Informacji dla Obywateli
1049 Bruksela
BELGIA

Tekst zaktualizowano w czerwcu 2014 r.

Zdjęcie na okładce i na str. 2:
© Unia Europejska

12 str. — 21 × 29,7 cm
ISBN 978-92-79-42253-9
doi:10.2775/64324

Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2014

© Unia Europejska, 2014
Zezwala się na powielanie niniejszej publikacji.
Wykorzystywanie lub powielanie pojedynczych zdjęć
wymaga bezpośredniej zgody posiadaczy praw autorskich.

Inteligentna gospodarka morska to trwała gospodarka morska

Morza i oceany mają pod wieloma względami zasadnicze znaczenie dla życia ludzi. Regulują nasz klimat, a przez wieki dawały nam żywność, umożliwiały transport i wypoczynek. Obecnie, dzięki postępowi technicznemu, pozwalają nam pozyskiwać także środki farmaceutyczne, minerały, jak również być może nieskończone ilości energii – pod warunkiem że będziemy je eksploatowali w odpowiedzialny sposób, metody przez nas stosowane będą bezpieczne, a nasze postępowanie będzie ostrożne i uczciwe.

Równie istotna w naszym społeczeństwie jest wartość ekonomiczna morza. Obecnie od 3 do 5 proc. unijnego produktu krajowego brutto (PKB) pochodzi z sektora morskiego. 90 proc. handlu zagranicznego i 43 proc. handlu wewnątrzunijnego odbywa się drogą morską. Europejski przemysł stoczniowy stanowi 10 proc. światowej produkcji – a pod względem wartości produkcji zajmuje pierwsze miejsce na świecie. Flota rybacka (sektor rybołówstwa i akwakultury) w całej Europie liczy około 100 tys. łodzi. Obok tych tradycyjnych form działalności szybko rozwijają się nowe – takie jak wydobywanie minerałów czy farmy wiatrowe.

Nie zrównoważona eksploatacja zagraża jednak kruchej równowadze ekosystemów morskich; konkurencja w zakresie wykorzystania przestrzeni morskiej staje się coraz bardziej zacięta, i zarówno przyroda, jak i działalność człowieka zależna od morza ponoszą straty w wyniku szkód w środowisku i utraty różnorodności biologicznej.

Komisja Europejska czuwa nad tym, by eksploatacja mórz pozostawała ściśle zrównoważona, a jednocześnie – by rozwijało się bogate dziedzictwo morskie Europy. Zakładamy, że ochrona środowiska i wzrost gospodarczy są wzajemnie powiązane i zależne od siebie, a nie przeciwstawne.

Podczas gdy zaktualizowana wspólna polityka rybołówstwa stanowi podstawę racjonalnego i uczciwego pozyskiwania owoców morza, nasze zintegrowane podejście do systemu morskiego ma na celu spójne reagowanie na wiele wyzwań, przed którymi stoi obecnie Europa: od zanieczyszczenia po przełowienie; od urbanizacji po erozję obszarów przybrzeżnych; od bezpieczeństwa po ochronę. Aby było to możliwe, ułatwiamy współpracę wszystkich podmiotów związanych z morzem ponad sektorami i granicami w celu racjonalnego ekologicznie rozwoju europejskiej gospodarki morskiej, dostosowujemy zarządzanie do poszczególnych basenów morskich, a kiedy jest to zasadne, dostarczamy wspólnych narzędzi, które mogą pomóc krajom UE wprowadzić nowoczesne i odpowiednie strategie krajowe.

GLÓWNI PRODUCENCI NA ŚWIECIE (2011)

(wielkość w tonach żywej wagi i procent ogólnej produkcji)

Ogółem	177 632 194	100%	
Chiny	65 903 381	37,1%	
Indonezja	13 601 723	7,7%	
Indie	8 879 499	5,0%	
Peru	8 346 461	4,7%	
UE-28	6 143 294	3,5%	
Stany Zjednoczone	5 559 838	3,1%	
Wietnam *	5 555 000	3,1%	
Filipiny	4 971 799	2,8%	
Japonia *	4 755 093	2,7%	
Chile	4 436 484	2,5%	
Rosja	4 391 154	2,5%	
Mjanma/Birma	4 150 091	2,3%	
Norwegia	3 572 608	2,0%	
Korea Południowa	3 260 930	1,8%	
Bangladesz	3 124 677	1,8%	
Tajlandia	2 868 436	1,6%	

*Szacunki FAO.

Źródło: Eurostat i Eumofa dla UE-28; FAO dla pozostałych krajów.

Większość połowów UE dokonuje się na wschodnim Oceanie Atlantyckim i na Morzu Śródziemnym.

Kontekst

Ponieważ morze jest złożonym systemem, który stał się jeszcze bardziej skomplikowany ze względu na różnorodną działalność ludzką z nim związaną, Komisja prowadzi działania jednocześnie na wielu frontach.

Przekształciła ona swoją wspólną politykę rybołówstwa tak, aby połowy zostały obniżone do poziomów ustalonych przez naukowców, długoterminowe plany pozwalały na odbudowanie osłabionych zasobów, a odrzuty były stopniowo zmniejszane poprzez szereg narzędzi i rozwiązań technicznych. Zarządzanie jest dostosowane do każdego basenu morskiego i regionu. Połowów poza UE dokonujemy w ramach naukowo określonych marginesów bezpieczeństwa i tylko jeśli społeczności lokalne zaspokoiły swoje potrzeby w zakresie owoców morza.

Za priorytet uznaliśmy poszerzenie wiedzy na temat stanu zasobów (niezbędnej do podjęcia wszelkich decyzji w dziedzinie zarządzania), ale także ogólnie na temat morza: jego głębin, organizmów żywych, osadów, prądów itp. Stwarzamy warunki dla wszystkich organów nadzoru, by mogły na bieżąco wymieniać informacje w celu usprawnienia operacji ratunkowych i zwalczania przestępczości. Stworzyliśmy także ramy prawne dla państw UE, aby mogły zaplanować wykorzystanie przestrzeni morskiej lub przewidzieć różne zastosowania tej samej przestrzeni.

W całej Europie połowy prowadzi prawie 100 tys. łodzi rybackich.

UE wspiera zrównoważone rybołówstwo.

Na szczeblu międzynarodowym oraz w ramach stosunków dwustronnych Unia Europejska propaguje zasady zrównoważonego rybołówstwa, ochrony różnorodności biologicznej i dobrego zarządzania oraz dąży do ich wdrożenia w skali światowej. Unia jest siłą napędową w procesie odbudowy zasobów tuńczyka błękitno-płetwego i w globalnej walce z nielegalnymi połowami. W szczególności w kwestii nielegalnych połowów UE nie tylko próbuje wykorzystać swoje znaczenie polityczne, ale także swoją siłę gospodarczą – poprzez zakaz przywozu produktów, które nie spełniają wymogów określonych międzynarodowymi przepisami.

Przejęcie do zrównoważonego rybołówstwa oraz stworzenie inteligentnej gospodarki w sektorach morskich (tzw. niebieskiej gospodarki) wymaga oczywiście inwestycji i Komisja zapewnia w tym celu odpowiednie wsparcie finansowe. Na lata 2014–2020 przeznaczono 6,5 mld euro na finansowanie projektów, które łączą różne dziedziny związane z morzem i wspierają dywersyfikację, innowacje i zrównoważony wzrost (zob. również rozdział „Perspektywy”).

POŁOWY OGÓŁEM WG PAŃSTWA CZŁONKOWSKIEGO (2011)

(wielkość w tonach żywej wagi i procent ogólnej produkcji)

Hiszpania	860 030	17,59%	
Dania	738 846	15,11%	
Wielka Brytania	599 523	12,26%	
Francja	443 549	9,07%	
Holandia	364 964	7,46%	
Niemcy	224 592	4,59%	
Portugalia	214 779	4,39%	
Włochy	212 730	4,35%	
Irlandia	206 177	4,22%	
Szwecja	179 836	3,68%	
Polska	169 593	3,47%	
Łotwa	156 130	3,19%	
Litwa	137 063	2,80%	
Finlandia	119 686	2,45%	
Estonia	77 942	1,59%	
Chorwacja	70 534	1,44%	
Grecja	62 847	1,29%	
Belgia	22 191	0,45%	
Bułgaria	8 956	0,18%	
Węgry*	6 216	0,13%	
Czechy*	3 990	0,08%	
Rumunia	3 254	0,07%	
Malta	1 920	0,04%	
Słowacja*	1 608	0,03%	
Cypr	1 163	0,02%	
Słowenia	719	0,01%	
Austria*	350	0,01%	
UE-28 łącznie	4 889 188	100,00%	

*Dane za 2010 r.
Uwaga: nie dotyczy LU.
Źródło: Eurostat.

Wielkość połowów czterech pierwszych państw to blisko połowa całkowitych połowów UE.

POŁOWY OGÓŁEM WIODĄCYCH NA ŚWIECIE PRODUCENTÓW (2011)

(wielkość w tonach żywej wagi i procent ogólnej produkcji)

Chiny	16 046 114	17,02%	
Peru	8 254 261	8,75%	
Indonezja	5 713 101	6,06%	
Stany Zjednoczone	5 162 997	5,47%	
UE-28	4 889 188	5,18%	
Indie	4 301 534	4,56%	
Rosja	4 261 503	4,52%	
Japonia *	3 848 955	4,08%	
Chile	3 466 945	3,68%	
Mjanma/Birma	3 332 979	3,53%	
Wietnam	2 502 500	2,65%	
Norwegia	2 433 811	2,58%	
Filipiny	2 363 679	2,51%	
Tajlandia	1 862 151	1,97%	
Korea Południowa	1 761 785	1,87%	
Bangladesz	1 600 918	1,70%	
Meksyk	1 571 437	1,67%	
Malezja	1 378 799	1,46%	
Islandia	1 154 199	1,22%	
Maroko	964 704	1,02%	
Tajwan	903 892	0,96%	

*Szacunki FAO.
Źródło: Eurostat dla UE-28;
FAO dla pozostałych krajów.

Czym zajmuje się UE

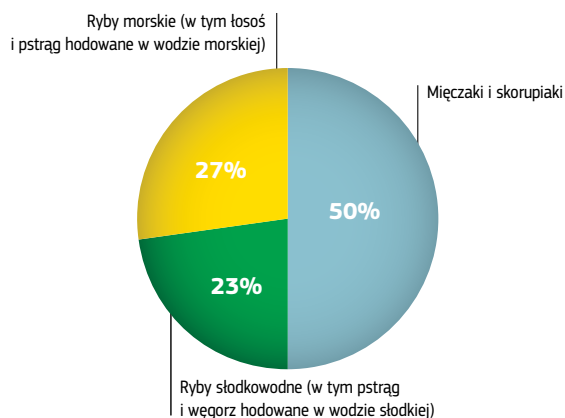
Przejście do zrównoważonego rybołówstwa: reforma wspólnej polityki rybołówstwa

Nowa wspólna polityka rybołówstwa obowiązuje od 1 stycznia 2014 r. Jej nadrzędnym celem jest zrównoważenie połowów – pod względem środowiskowym, ekonomicznym i społecznym. Nowa wspólna polityka rybołówstwa ma na celu umożliwienie odbudowy zasobów, położenie kresu marnotrawstwu, wzmocnienie pozycji sektora połowowego i pobudzenie sektora akwakultury.

Zrównoważenie połowów oznacza taki ich poziom, który nie zagraża zdolności ryb do odtworzenia swojej populacji. Z czasem zdrowsze stada zapewnią lepsze odłowy, a to ograniczy czas i wysiłek (i zużycie paliwa!) potrzebne do połowów: zamiast desperacko poławiać malejące stada ryb można dokonywać racjonalnych połowów wśród obfitych zasobów. Powinno to sprzyjać dobrej koniunkturze w sektorze połowowym i położyć kres jego podatności na czynniki zewnętrzne oraz tradycyjnemu uzależnieniu od dotacji publicznych. Z drugiej strony obywatele mogą liczyć na stabilne dostawy zdrowego białka i być pewnymi jego pochodzenia.

PRODUKCJA SEKTORA AKWAKULTURY W UE WG RODZAJU PRODUKTU (2011)

(procent łącznej wielkości)

Źródło: Eurostat i Eumofa.

Akwakultura stanowi blisko 20 proc. całkowitej produkcji ryb w UE.

Oprócz celów w zakresie zrównoważonego rozwoju kolejnym istotnym elementem polityki jest przyjęcie ram czasowych dla wyeliminowania problemu odrzutów, tj. wyrzucania niepożądanych ryb, które już zostały złowione. Ramy te różnią się w zależności od towiska i basenu morskiego, począwszy stopniowo od 2015 r. od ryb żyjących w górnych warstwach wody aż do objęcia wszystkich ryb w 2020 r. Aby uprościć zarządzanie i nadać mu lokalny wymiar, a także by dostosować się do regionalnych uwarunkowań, państwa mogą wprowadzić wybrane środki ochronne w ramach prawodawstwa UE; w procesie tym uwzględnia się w należyty sposób *know-how* sektora połowowego i jego fundamentalną rolę w dobrym zarządzaniu morzami. Podejście rynkowe pozwala organizacjom rybackim uzyskać silniejszą pozycję na rynku i wyższe ceny za złowione ryby. W każdym razie długofalowe podejście oparte na planach odbudowy, które rozciągają się na kilka lat, powinno wpłynąć korzystnie na przewidywalność rynkową, a co za tym idzie – na inwestycje i planowanie.

Tymczasem strategia leżąca u podstaw tego podejścia polega na promowaniu różnicowania dochodów, pomaganiu małym podmiotom gospodarczym i pobudzaniu sektora chowu i hodowli ryb jako wysokiej jakości uzupełnienia połowów gatunków dziko żyjących ryb. Dokonując połowów poza wodami UE, nasi rybacy są zobowiązani do przestrzegania tych samych zasad zrównoważonych połowów co w wodach UE: dokonują oni połowów w ramach naukowo określonych limitów i w sposób, który nie szkodzi lokalnej flocie.

Ponadto, ponieważ wiarygodne i wyczerpujące informacje o stanie zasobów morskich mają zasadnicze znaczenie dla wsparcia sprawnego procesu podejmowania decyzji, państwom UE zostało powierzone nowe zadanie gromadzenia i wymiany danych naukowych dotyczących stad ryb oraz wpływu połowów na poziomie basenu morskiego.

Zdrowsze stada i bardziej zróżnicowana materia gospodarcza obszarów przybrzeżnych korzystnie wpływają na wyniki gospodarcze, wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu i większą spójność w regionach przybrzeżnych, przyczyniając się w ten sposób do realizacji strategii „Europa 2020” na rzecz wzrostu gospodarczego.

Więcej informacji na temat reformy można znaleźć na stronie internetowej WPRyb: (http://ec.europa.eu/fisheries/reform/index_pl.htm).

Niebieski wzrost: zrównoważony wzrost w sektorze gospodarki morskiej

Aby wyjść z kryzysu, Europa potrzebuje udziału wszystkich sektorów gospodarki. W tym kontekście rolę do odegrania mają także sektory morskie – niebieska gospodarka. Sektory te zatrudniają około 5,6 mln osób i generują wartość dodaną brutto (WDB) w wysokości 495 mld euro rocznie.

Może jednak w nich powstać o wiele więcej miejsc pracy, jeżeli zainwestujemy w odpowiednie dziedziny we właściwym czasie. Tego właśnie dotyczy strategia Komisji dotycząca tzw. niebieskiego wzrostu. Zidentyfikowaliśmy najbardziej obiecujące sektory, najbardziej opłacalne inwestycje, tzw. okazje, z których powinna skorzystać Europa, zanim zrobi to ktoś inny. Obejmują one różne rodzaje działalności – od takich z ugruntowaną już pozycją na rynku jak turystyka nadmorska (183 mld euro WDB rocznie) lub akwakultura, przez sektory rozwijające się, jak na przykład biotechnologia morską (14,1 mld euro WDB rocznie), do sektorów dopiero powstających, takich jak górnictwo morskie lub energia morską i oceanów – i wydają się posiadać ogromny potencjał w zakresie zatrudnienia.

Oczekuje się, że turystyka przyniesie roczny wzrost od 2 do 3 proc. (sektor rejsów wycieczkowych ma wzrosnąć w najbliższym dziesięcioleciu o 60 proc., ze 100 tys. nowych miejsc pracy), energia odnawialna morską i oceanów wzrośnie niemal dziesięciokrotnie do 2020 r. (sektor morskiej energii wiatrowej powinien gwałtownie wzrosnąć z 35 tys. miejsc pracy w 2010 r. do potencjalnie 170 tys. w 2020 r.), a światowe obroty górnictwa morskiego mogą wzrosnąć wykładniczo w ciągu następnych dziesięciu lat.

W związku z tym oferujemy wytyczne i ramy prawne dla rządów UE, by wspierać ten wzrost w inteligentny sposób i czerpać wszelkie korzyści, tak szybko, jak to możliwe,

jednak bez szkody dla środowiska naturalnego. Niebieski wzrost może realnie i w konkretny sposób poprawić kondycję gospodarczą Europy, a tym samym pozytywnie wpłynąć na życie jej obywateli. Opisywane poniżej kwestie to niektóre, lecz nie wszystkie narzędzia, jakie udostępniamy państwom UE na rzecz lepszej przyszłości.

Struktury zarządzania jako podstawa sukcesu: strategie basenów morskich

Jeżeli spojrzeć na Ziemię z kosmosu, nie widać państwowych czy regionalnych granic, a tylko ląd i morza. Łatwo zauważyć, że ludzie, którzy mieszkają w pobliżu danego basenu morskiego, mają ze sobą wiele wspólnego. Nasza polityka morska jest skoncentrowana na basenach morskich. Dzięki współpracy wszystkich zainteresowanych podmiotów strategii na rzecz basenów morską uwzględniają – w konkretny i bezpośredni sposób – potrzeby przedsiębiorstw i społeczności lokalnych. Państwa członkowskie dostosowują wsparcie z różnych krajów i różnych źródeł do wspólnie ustalonych celów. Ich punkt ciężkości stopniowo przesuwa się w kierunku celów społecznych, takich jak zatrudnienie, dostępność i jakość życia – jak pokazuje to jedna z bardziej zaawansowanych strategii na rzecz basenów morskich, tj. strategia dla Morza Bałtyckiego.

W strategii basenu morskiego równorzędne znaczenie mają: administracja UE, rządy krajowe, władze lokalne, podmioty gospodarcze, przemysł i organizacje pozarządowe (NGO), jako partnerzy w zapewnianiu spójnych wyników, które są korzystne dla ludzi i ich otoczenia. Nie wymaga to dodatkowych pieniędzy: jest to po prostu mechanizm, który sprawia, że istniejące fundusze są wydawane w sposób spójny i w ramach długoterminowych planów, tak aby zagwarantować lepsze i zwielokrotnione wyniki. Innymi słowy, jest to forma inteligentnego zarządzania.

*UE jest członkiem
Międzynarodowej Komisji
ds. Ochrony Tuńczyka
Atlantyckiego.*

Europejski Fundusz Morski i Rybacki przyczyni się do poprawy jakości życia w regionach nadmorskich w Europie.

© European Union/Catrin Owen

Planowanie wykorzystania przestrzeni morskiej z taką samą starannością jak to czynimy na lądzie: planowanie przestrzenne obszarów morskich

Podczas gdy globalizacja wpływa na rozwój żeglugi, portów i stoczni, jednocześnie pojawiają się nowe formy wykorzystywania zasobów morskich, takie jak farmy wiatrowe, gospodarstwa rybackie i miejsca wydobywania surowców mineralnych. Prowadzi to do rywalizacji o przestrzeń i potencjalnej degradacji środowiska morskiego. Bez koordynacji wątpliwości związane z wzajemnym oddziaływaniem różnych obszarów polityki mogą powodować opóźnienia w realizacji projektów, brak jasności w odniesieniu do zwrotu z inwestycji bądź konieczność wnoszenia kosztownych opłat urzędowych. Natomiast lokalizacja farmy wiatrowej ponad granicami państw może być skuteczniejsza i bardziej racjonalna ekologicznie niż budowa dwóch farm w dwóch oddzielnych, bardziej wrażliwych miejscach. Przesunięcie szlaków żeglugowych z dala od obszarów chronionych zmniejsza ryzyko katastrof ekologicznych. I tak dalej.

Z tych powodów stworzyliśmy dla naszych krajów ramy planowania przestrzennego obszarów morskich i przybrzeżnych, aby mogły one zaplanować wykorzystanie przestrzeni, a nawet przewidzieć wiele zastosowań tej samej przestrzeni. Dzięki przejrzystemu, wspólnemu zaangażowaniu wszystkich zainteresowanych stron unijne ramy planowania przestrzennego obszarów morskich zapewniają stabilny i rzetelny zestaw zasad, które umożliwią rozwój wszystkich dziedzin działalności związanych z morzami. Narzędzie to już pozwoliło zwiększyć inwestycje i obniżyć koszty prawne i administracyjne, jakie ponoszą przedsiębiorstwa.

Kontrolowanie ruchu morskiego na wzór kontroli przestrzeni powietrznej: zintegrowany nadzór morski

Podział na różne obszary często prowadzi do powielania zadań. Organy nadzoru morskiego monitorujące ruch handlowy są odmienne od tych, które prowadzą śledztwa w sprawie nielegalnego handlu. Ale w dobie cyfrowej nic nie stoi na przeszkodzie, aby wymieniały się one informacjami. Dzięki wsparciu UE opracowano rozwiązania techniczne, które ulepszą przepływ informacji między organami morskimi, a jednocześnie uniemożliwią dostęp do informacji podmiotom nieupoważnionym. Pozwoli to organom na skuteczniejsze zwalczanie przestępczości i ochronę statków handlowych i rybackich przed zagrożeniami. Będą one również wspólnie prowadzić interwencje i doskonalić nie tylko operacje policyjne, lecz również akcje ratunkowe. Tego rodzaju integracja oznacza również lepsze wykorzystanie środków publicznych.

W sektorze niebieskiej gospodarki znajduje zatrudnienie ponad 5 mln ludzi w Europie.

© iStockphoto/swetta

Nauka i my: wiedza o morzu 2020

Mówi się często, że w tej chwili wiemy więcej o powierzchni Księżyca niż o głębinach oceanów. Prawdą jest, że mamy pewne braki, jeśli chodzi o znajomość morza, a wiedza, którą posiadamy, pochodzi z wielu niezgodnych i niepełnych źródeł.

Inicjatywa „Wiedza o morzu 2020” ma na celu zgromadzenie w jednym miejscu jakościowo dobrych i spójnych danych morskich oraz bezpłatne udostępnienie ich ogółowi społeczeństwa. Sporządziliśmy już pierwszą mapę cyfrową dna morskiego i pracujemy z europejskimi naukowcami i inżynierami nad zgromadzeniem istniejących danych, by w ten sposób poszerzyć naszą wiedzę na temat mórz i oceanów.

Strategia na rzecz Morza Bałtyckiego to doskonały przykład udanej współpracy państw UE przy realizacji wspólnych celów.

© iStockphoto/Guenther Dr. Hollaender

Przedsiębiorcy ewidentnie potrzebują tego rodzaju informacji, aby rozwijać swoją działalność i poprawiać konkurencyjność. Swobodny dostęp do danych jest ważny nie tylko dla specjalistów. Jest on równie istotny dla demokratyzacji wiedzy i pomoże zwykłym obywatelom uczestniczyć w podejmowaniu decyzji dotyczących wybrzeży i mórz.

Wspieranie mobilności i perspektyw rozwoju zawodowego we wszystkich sektorach

W sektorach gospodarki morskiej brakuje obecnie odpowiednio wykształconych pracowników posiadających właściwe kwalifikacje, umiejętności i doświadczenie. Brak specjalistów i inżynierów marynarki, który jest coraz bardziej odczuwalny, hamuje rozwój gospodarki morskiej w Europie – co w obliczu wysokiego bezrobocia jest nie do przyjęcia. W ramach unijnej polityki morskiej podejmowane są działania w celu rozwiązania takich problemów, jak szkolenia tylko w jednym sektorze (np. rybołówstwo), brak przejrzystości w zakresie mobilności czy niepewne perspektywy zatrudnienia.

Aby podnieść atrakcyjność zawodów związanych z sektorami gospodarki morskiej, będziemy zwiększać mobilność między sektorami i między krajami. Zamiast badać, jaki poziom wiedzy potrzebny jest dziś, skoncentrujemy się na wskazaniu umiejętności, które będą potrzebne w przyszłości.

Perspektywy

Nowoczesny i dostosowany instrument finansowy

Równoległe z reformą wspólnej polityki rybołówstwa opracowano nowy fundusz na rzecz gospodarki morskiej na lata 2014–2020: Europejski Fundusz Morski i Rybacki, dysponujący środkami w wysokości 6,5 mld euro. Ten nowy fundusz zastąpił dotychczasowy Europejski Fundusz Rybacki, a także zgrupował szereg innych dodatkowych funduszy w ramach jednego instrumentu. Ograniczono biurokrację, co ma ułatwić beneficjentom dostęp do kapitału.

Fundusz ma przyczynić się do osiągnięcia ambitnych celów reformy polityki rybołówstwa. Zmniejszenie natężenia połowów i zapewnienie odpowiedniego czasu na odtworzenie zasobów rybnych sprawi, że społeczności zależne od rybołówstwa będą potrzebowały wsparcia, by poradzić sobie z przemianami i znaleźć alternatywne źródła dochodu. Fundusz pomoże podmiotom gospodarczym zmodernizować metody poławiania, znaleźć sposoby na zwiększenie wartości połowów lub znaleźć alternatywę dla rybołówstwa: mogłyby na przykład zastąpić swoje sieci sieciami bardziej selektywnymi, aby ograniczyć przyłowy, albo też opracować nowe technologie, które przyczyniłyby się do zmniejszenia wpływu hodowli ryb na środowisko.

Innymi słowy kwalifikowalne są projekty, które pobudzają innowacyjność i dywersyfikację gospodarczą, przyczyniając się do tworzenia nowych miejsc pracy i poprawy jakości życia. W przeszłości oddolne inicjatywy w obszarach takich, jak przetwórstwo, gastronomia czy turystyka, przyniosły znakomite rezultaty, dlatego obecnie zdecydowanie się do nich zachęca. Szczególną uwagę i pomoc poświęca się tradycyjnemu łodziowemu rybołówstwu przybrzeżnemu, młodym rybakom i lokalnym połowom.

Fundusz ma również na celu zrównoważony rozwój europejskiej akwakultury. Nagradza on innowacyjność i promuje nowe rodzaje działalności, takie jak akwakultura niezwiązana z żywnością. Jego celem jest ulepszenie programów gromadzenia danych i kontroli, tak aby zapewnić przestrzeganie zasad odpowiedzialnego i zrównoważonego rybołówstwa.

Zadaniem funduszu jest jednak nie tylko ułatwienie procesu przechodzenia na zrównoważone rybołówstwo i zapewnienie dobrych wyników gospodarczych. Ma on również pomóc w realizacji agendy społecznej Komisji. Małżonkowie, którzy często odgrywają zasadniczą rolę w rodzinnej działalności połowowej, mogą obecnie uzyskać wsparcie w postaci środków na szkolenia lub inną działalność gospodarczą związaną z połowami. Organizacje producentów uzyskują pomoc w planowaniu produkcji i sprzedaży swoich produktów w sposób odpowiadający oczekiwaniom coraz bardziej wymagających konsumentów.

Zapotrzebowanie na owoce morza stale rośnie.

© iStockphoto/Ekaterina Krasnikova

Sektor akwakultury w UE zatrudnia około 65 tys. osób.

Oprócz rybołówstwa brane są również pod uwagę projekty naukowe, takie jak stworzenie wysokiej rozdzielczości mapy europejskiego dna morskiego lub udostępnianie danych morskich firmom i naukowcom z całej Europy. Szczególna uwaga zostanie poświęcona takim projektom, jak planowanie przestrzenne obszarów morskich, zintegrowany nadzór morski i wiedza o morzu, które mogą pomóc uniknąć powielania działań i obniżyć koszty dzięki współpracy i koordynacji między sektorami.

Europejski Fundusz Morski i Rybacki jest wykorzystywany do współfinansowania projektów wraz z państwami członkowskimi na zasadzie „zarządzania dzielonego”. Każdy rząd narodowy opracowuje program operacyjny na dany okres, określając, w jaki sposób zamierza wydać przydzielone mu pieniądze. Po zatwierdzeniu programu przez Komisję państwo członkowskie wybiera projekty, które mają otrzymać fundusze. Zarówno kwalifikowalność projektu, jak i realizacja programu są monitorowane przez państwa członkowskie i przez Komisję.

15 GŁÓWNYCH GATUNKÓW POŁAWIANYCH W UNII EUROPEJSKIEJ (2011)

(wielkość w tonach żywej wagi i procent ogólnej produkcji)

Śledź atlantycki	509 951	10,46%	
Szprot	413 415	8,48%	
Makrela	376 333	7,72%	
Dobijaki	335 023	6,87%	
Sardynka	307 963	6,31%	
Ostrobok pospolity	159 756	3,28%	
Dorsz atlantycki	146 634	3,01%	
Ostroboki	133 531	2,74%	
Sardela	126 115	2,59%	
Sardynela	123 600	2,53%	
Bonito	121 056	2,48%	
Tuńczyk żółtopłetwy	102 132	2,09%	
Rekin błękitny	100 270	2,06%	
Morszczuk	85 256	1,75%	
Gładzica	82 668	1,70%	

Źródło: Eurostat.

Szprot i śledź atlantycki to ryby najczęściej poławiane w UE.

Więcej informacji

- ▶ **Reforma wspólnej polityki rybołówstwa:** http://ec.europa.eu/fisheries/reform/index_pl.htm
- ▶ **Zintegrowana polityka morską:** http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/index_pl.htm
- ▶ **Europejski atlas mórz:** http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/atlas/index_pl.htm

